№ 23 қосымша Қазақстан
Республикасының "Атамекен"
Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы
Басқарма төрағасының міндетін
атқарушының бұйрығына
22.08.2023 ж. № 128

Кәсіптік стандарт: «Жерасты тәсілімен көмір өндіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолданылу аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Кәсіби стандарт – белгілі бір кәсіптік топта (кәсіптік қызмет саласында) немесе кіші топта (еңбек қызметінің түрінде) біліктілік пен құзыреттілік деңгейіне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт.

2) Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші (ЭҚЖЖ) – экономикалық қызметтің барлық түрлерін жіктеу және кодтау тәртібін анықтайтын жіктеуіш.

3) Мамандық – арнайы дайындық нәтижесінде алынған, білімі және/немесе жұмыс тәжірибесі туралы тиісті құжаттармен расталған арнайы теориялық білімдер, дағдылар мен практикалық дағдылар кешенін меңгеруді талап ететін адамның еңбек қызметі сабақтарының негізгі түрі.

4) Салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада танылатын сараланған біліктілік деңгейлерінің негіздемелік құрылымы болып табылатын ұлттық біліктілік жүйесінің құрамдас бөлігі (кіші жүйесі). Кәсіптік топ (кәсіптік қызмет саласы) - жалпы интеграциялық негізі бар (мақсаты, объектілері, технологиялары, оның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) және оларды орындау үшін еңбек функциялары мен құзыреттерінің ұқсас жиынтығын көздейтін саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы.

5) Еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы

6) Кәсіби міндет – еңбек функциясын іске асыруға және белгілі бір кәсіби топта немесе кіші топта қажетті нәтижеге қол жеткізуге байланысты әрекеттер туралы нормативтік түсінік.

7) Дағдылар – -адамның іс-әрекетінің (іс-әрекетінің) нақты кәсіби міндеттерді шешу үшін білімге және оны дұрыс пайдалануға негізделген компоненттері

8) Білім – адамға нақты кәсіби міндеттерді шешуге мүмкіндік беретін пәндік саланың құрылымдық мәліметтері.

9) Құзыреті – кәсіби қызметте тікелей көрінетін және еңбек функцияларын орындау үшін білім мен дағдыларды қолдануға мүмкіндік беретін адамның қабілеті.

10) Біліктілік – еңбек қызметін жүзеге асыруға құқық беретін еңбек нарығы және одан әрі білім беру мен оқыту үшін игерілген білімнің, іскерліктің және құзыреттіліктің құндылығын тану.

11) Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА) – жұмыстарды тарифтеуге және жұмысшыларға тарифтік разрядтар беруге арналған анықтамалық

12) Бремсберг – жер бетіне тікелей шығуы жоқ, әдетте пайдалы қазбалар қабатымен (құлау сызығы бойынша) өткен және пайдалы қазбаларды вагонеткаларда немесе конвейерлерде үстіңгі қабаттан төменгі көкжиекке түсіру үшін қызмет ететін жерасты көлбеу тау-кен қазбасы.

13) Тау-кен монтажшысы – тау-кен жабдықтарын монтаждауға, бөлшектеуге, баптауға және сынауға байланысты Шахтер мамандығы

14) Сою – тау-кен жұмыстары процесінде қозғалатын сынған тау-кен массасының (пайдалы қазбалардың немесе тау жыныстарының) беті

15) Кливаж – жер қыртысының қабаттарының сызықтық қатпарларының тектоникалық қозғалысы нәтижесінде пайда болған жерлерде байқалатын тау жыныстарының жұқа парақтарға немесе пластиналарға стратификациясы

16) Қоңыр қоңыр – өсімдіктердің, тіндердің анатомиялық құрылымын сақтаған және сыртқы түрі өзгермеген ағашқа ұқсас қоңыр түсті қазба ағаш.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Жерасты тәсілімен көмір өндіру
5. Кәсіптік стандарттың коды: B05102037
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

В Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу
05 Көмірді өндіру
05.1 Тас көмірді өндіру
05.10 Тас көмірді өндіру
05.10.2 Тас көмірді жер асты тәсілімен өндіру

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Жерасты тәсілімен лигнит (қоңыр көмір) кен орнын игеру
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Жерасты тау-кен монтажшысы - 3 СБШ-нің деңгейі

2) Тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
3) Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
4) Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
5) Тау- кен үңгушісі - 3 СБШ-нің деңгейі
6) Тау-кен қазу машиналарының машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі
7) Қопару балғасымен жұмыс жасайтын кенгер - 2 СБШ-нің деңгейі
8) Таспа тазалаушы - 2 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Жерасты тау-кен монтажшысы»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-001		
Кәсіптің атауы:	Жерасты тау-кен монтажшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Жерасты тау-кен монтажшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тау-кен-шахта жабдықтарын монтаждау, бөлшектеу, ағымдағы жөндеу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Құбырлар мен тиек арматураларын, конвейерлік ставаларды, қырғыш конвейерлерді монтаждау және бөлшектеу жөніндегі негізгі жұмыстар 3. Қорытынды монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орнын дайындау	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырдың қабыршақтануын тексеру, жұмыстағы ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау	
		Білімдер:	
		. Маршрут наряды. 2.Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2:			

Құбырлар мен тиек арматураларын, конвейерлік ставаларды, қырғыш конвейерлерді монтаждау және бөлшектеу жөніндегі негізгі жұмыстар	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Тау-кен шахтасы жабдығын монтаждау кезінде қолданылатын құбырлар мен тиек арматурасын, конвейер ставаларын, қырғыш конвейерлерін (тазарту кенжарындағы кенжар конвейерлерінен басқа), қосалқы жабдықтарды, құрылғылар мен құрылғыларды монтаждау және бөлшектеу. 2. Жетек станцияларын, шұңқырларды, эструстарды, бункерлік ысырмаларды монтаждау. 3. Көлденең және көлбеу тау-кен қазбаларында кабельдерді төсеу, торларды төсеу. 4. Монтаждау учаскелерінде монтаждалатын тораптарды, бөлшектерді көтеру, орнын ауыстыру кезінде қосалқы жабдықты басқару. 5. Аппаратураны және басқа жабдықты орнатуға арналған төсемдерді орнату. 6. Материалдар мен жабдықтарды орналастыру үшін орындарды дайындау. 7. Тау-кен массасын көлікке тиеу құрал. 8. Тау-кен қазбаларының қабылдау-жөнелту алаңдарында материалдар мен жабдықтарды қабылдау, оларды механизмдердің көмегімен және белгіленген орындарда қолмен тиеу, жеткізу және түсіру. 9. Жабдықты бояу және трафарет бойынша жазу. 10. Электр-газбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу.
		Білімдер:
		1. Тау-кен негіздері. 2. Монтаждалатын және қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың құрылысы, мақсаты және техникалық сипаттамалары. 3. Такелаждық механизмдерді орнату және бекіту ережесі. 4. Жүктерді, бөлшектерді, тораптарды ілмектеу және бекіту тәсілдері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналарға, механизмдерге, құрылғыларға, тіркеме құрылғыларға рұқсат етілген жүктемелер. 6. Монтаждау жұмыстарын жүргізу тәртібі. 7. Кабельдерді төсеу, құбырларды және бекіту арматурасын монтаждау жөніндегі техникалық шарттар. 8. Қолданылатын материалдардың қасиеттері. 9. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы негізгі ақауларды жою тәсілдері. 10. Қолданылатын бояғыштардың қасиеттері. 11. Жазуларды бояу және жазу тәсілдері. 12. Электр дәнекерлеу машиналары мен аппараттарының құрылысы туралы негізгі мәліметтер, қолданылатын пайдалану ережелері оттық, қолғап техникасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Қорытынды монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Механизмдер мен конвейерлерге қызмет көрсету бойынша аяқталған монтаждау жұмыстарын тексеру. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою.

		Білімдер:
		1. Жабдыққа арналған Іргетастардың өлшемдерін тексеру әдістері. 2.Орнатылған жабдықты тексеру ережелері мен әдістері. 3. Жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережелері. 4. Жұмыстағы ақаулардың түрлері қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтар және оларды жою тәсілдері. 5. Электротехника және металл технологиясының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Типтік практикалық міндеттерді шешу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдылары	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Тау-кен жұмысшысы
	3	Тау-кен металлургия өнеркәсібі өндірісіндегі жабдықтарды реттеуші
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері
10. Кәсіптің карточкасы «Тау-кен жұмысшысы»:		
Топтың коды:	8113-2	
Қызмет атауының коды:	8113-2-002	
Кәсіптің атауы:	Тау-кен жұмысшысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тау-кен жұмысшысы	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбаны одан әрі өңдеу немесе пайдалану үшін оны тазарту қазбасы	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Вагонеткаларға қызмет көрсету 2. Ұңғымалар мен шурфтарды жарылысқа дайындау 3. Тау-кен жұмыстарын қазуға дайындық жұмыстары 4. Вагонеткаларда және басқа да көлік құралдарында өндірілген пайдалы қазбаларды әкету 5. Жабдыққа қызмет көрсету және баптау
	Қосымша еңбек функциялары:	

Еңбек функциясы 1: Вагонеткаларға қызмет көрсету	Дағды 1: Вагонеткаларды жұмыс күйінде ұстау	Машықтар:
		1 разряд 1. Вагондарды, вагонеткаларды, автомобиль жолдарын және карьерлер мен тіліктердегі темір жолдарды, айдау қазбаларын, суағар арықтарын қоқыстардан, жыныстардан, лайлардан тазарту. 2. Вагонеткаларды, машиналар мен механизмдерді майлау. 3. Рельстен шыққан вагонеткалар мен вагондарды көтеру. 2 разряд 4. Тиелген және бос вагонеткаларды қолмен және механизмдермен илектеу және орау. 5. Жұмыс орнында орнатылған итергіштерді, көтергіштерді басқару. 6. Вагоншаларды ілінісу және ажырату, оларды жүкшығырлар мен Электровоз арқанына тіркеп, ағытып алу. 7. Вагонеткаларды торға орнату және бекіту.
		Білімдер:
		1 разряд 1. Майлау материалдарының сорттары мен қасиеттері, оларды қолдану тәсілдері. 2. Рельстен шыққан вагонеткаларды қою ережесі. 2 разряд 3. Итергіштердің, жүкшығырлардың, бункерлердің ысырмаларының және басқа да қызмет көрсетілетін механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережесі. 4. Ілінісу түрлері. 5. Вагонеткалар мен басқа да көлік құралдарының түрлері мен мақсаты, оларды кері айналдыру ережелері мен тәртібі. 6. Вагонеткаларды бекіту және оларды арқанға, электровозға тіркеу тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Ұңғымалар мен шурфтарды жарылысқа дайындау	Дағды 1: Ұңғымалар мен шпурлардың сағасына жарылғыш заттарды жеткізу	Машықтар:
		1 разряд 1. Карьерлерде жарылыс жұмыстарын жүргізу кезінде жарылғыш материалдарды, зарядталатын блоктарды, Ұңғымаларды, жарылыс қаупі бар аймақты, сондай-ақ басқа да объектілерді уақытша қорғау. 2. Шурфтарды үңгілеу кезінде қақпада жұмыс істеу. 3. Толықтығы бойынша іріктеу және бұрғылау құралын жұмыс орындарына жылжыту. 4. Түтіккен бұрғылау құралын жинау және оны шеберханаға жеткізу. 2 разряд 5. Жарылғыш заттарды жарылғыш заттардың бақылауымен жарылыс жұмыстары жүргізілетін орындарға жеткізу. 6. Сою материалдарын дайындау және жеткізу. 3 разряд 7. Жарылғыш заттарды жарылыс жұмыстары жүргізілетін жерге жеткізе отырып, ұңғымалар мен шпурларды тиеу. 8. Шпурлар мен подбуркаларды қолмен бұрғылау. 9. Шахталар мен шурфтардың оқпандарын толық қимада бұрғылау кезіндегі қосалқы-қосалқы жұмыстар.

		Білімдер:
		1 разряд 1. Жарылғыш материалдардың қасиеттері. 2 разряд 2. Жарылғыш материалдарды өңдеу, сақтау және тасымалдау ережелері. 3 разряд 3. Шұңқырлар мен ұңғымаларды зарядтауға қатысты негізгі ережелер. 1 разряд 1. Жарылғыш материалдардың қасиеттері. 2 разряд 2. Жарылғыш материалдарды өңдеу, сақтау және тасымалдау ережелері. 3 разряд 3. Шұңқырлар мен ұңғымаларды зарядтауға қатысты негізгі ережелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тау-кен жұмыстарын қазуға дайындық жұмыстары	Дағды 1: Материалдарды, аспаптар мен ерітінділерді тасымалдау және әкелу	Машықтар:
		1 разряд 1. Көрсеткілерді аудару. 2. Қоршаулар мен ескерту белгілерін орнату, сигналдарды беру және қабылдау. 3. Шлангтарды орау. 4. Пайдаланылған майды жинау және оны регенерацияға тапсыру. 5. Саз, цемент, әк және басқа ерітінділерді дайындау. 2 разряд 6. Қазбаларды әктеуге және әктеуге арналған материалдар мен аспаптарды тасымалдау және әкелу. 7. Ерітінділерді дайындау. 8. Шұңқырларды дезинфекциялау. 9. Ұңғымаларды тазалау және жөндеу 10. Бағалы емес мүкәммалды қабылдау, сақтау және беру. 3 разряд 11. Бекіту және қалыптау элементтерін таңдау және дайындау.
		Білімдер:
		1 разряд 1. Бағыттамалық аудармалар мен сигналдарды ұстау тәртібі. 2. Қоршауларды орнату ережелері. 3. Пайдаланылған майды ағызу ережелері. 4. Әр түрлі ерітінділерді дайындауға арналған қоспалардың қатынасы 2-3 разряд 5. Қоршауларды орнату ережелері 6. Жол маршруттарының схемасы. 7. Транспортерде жұмыс істеу ережелері. 8. Дезинфекция мерзімі. 9. Әр түрлі ерітінділерді дайындауға арналған қоспалардың қатынасы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Вагонеткаларда және басқа да көлік құралдарында өндірілген пайдалы қазбаларды әкету		

	Дағды 1: Вагонеткалар мен басқа да көлік құралдарында тау-кен массасын түсіру және тиеу	Машықтар: 1 разряд 1. Пайдалы қазбалардың көрінетін жыныстармен ластануын тексеру және есепке алу. 2. Вагонеткалардың, вагондардың және басқа да көлік құралдарының толықтығын тексеру. 3. Өндірілген пайдалы қазбалар мен жыныстарды есепке алу. 4. Үлгілерді жинау, жеткізу және есепке алу. 5. Пайдалы қазбаларды өндіруді есепке алу бойынша ақау актілерін және құжаттарды ресімдеу. 6. Карьерлердегі автожолдарға көктайғақ кезінде құм себу, қайнату және су әкелу, шаңды тазалау, кәріз желілерін хлорлау және оқытуды қажет етпейтін басқа да ұқсас жұмыстар. 2 разряд 7. Материалдарды тиеу және түсіру. 8. Аударғыштағы вагонеткаларды түсіру. 9. Рельсті жолдарды жол қозғалтқыштарымен жылжыту, құрамдарды қалыптастыру және тарату және басқа да осыған ұқсас жұмыстар. 10. Пайдалы қазбадан жыныстар мен бөгде заттарды қолмен, конвейерлерде, тас іріктеу ленталарында, алаңдарда, вагондарда іріктеу. 11. Ірі бөлшектерді бөлшектеу, пайдалы қазбаларды сұрыптау. 12. Тау-кен массасынан пайдалы қазбаларды іріктеу, қоймалау, көлік құралдарына тиеу. 13. Пайдалы қазбаларды өлшеу және қабылдағышқа тапсыру. 14. Гидроэлеваторларға, Шелек элеваторларына, жер сорғыларына қызмет көрсету. 15. Целлюлозаның зумпф-қа элеваторлар мен жер сорғыштардың біркелкі түсуін бақылау. 16. Сорғы бітелуін немесе ауа тығындарын жою. 17. Целлюлозадан бөгде және үлкен заттарды қолмен немесе құрылғылардың көмегімен алып тастау. 18. Сорғыштың мойнын, сорғыш жеңдерін, зумпфтың үстіндегі торлы экранды тазарту. 3 разряд 19. Механикаландырылған эстакадаларда тау-кен массасын түсіру және тиеу, эстакада механизмдерін басқару, тиеу мен түсіруді реттеу.

		Білімдер:
		1 разряд 1. Қолданылатын механизмдердің, құрылғылар мен құралдардың жұмыс принципі, олармен жұмыс істеу ережелері. 2. Жеткізу бағыты, қолданылатын бұрғылау жиынтықтарын тасымалдау ережелері, олардың өлшемдері, бастарының пішіндері. 3. Тау-кен қазбаларының атауы мен орналасуы және олар бойынша қауіпсіз жүріп-тұру ережелері. 2 разряд 4. Гидроэлеваторлардың, Шелек элеваторларының, жер сорғыштардың жұмыс принципі. 5. Сорғы құрылғысы және целлюлоза сымдарының схемасы. 6. Пайдалы қазбалардың сорттары. 7. Пайдалы қазбалар мен бос жыныстар арасындағы айырмашылықтың сыртқы белгілері. 8. Пайдалы қазбаларды іріктеу кезіндегі шығындардың рұқсат етілген нормалары. 9. Пайдалы қазбаларға зақым келтірместен тау жыныстарын бөлшектеу және бөлу әдістері. 10. Инертті шаңның мақсаты, оны тұтыну нормалары және сақтау ережелері. 11. Қолданылатын ерітінділердің мақсаты және оларды дайындау әдістері. 12. Пайдалы қазбаларға арналған мемлекеттік стандарттың талаптары. 3 разряд 13. Механикаландырылған эстакадалардың құрылысы. 14. Үйіндіге эстакадаларда тау-кен массасын түсіруді реттеу ережесі. 15. Қолданылатын бекітпенің және ілеспе материалдардың түрлері мен өлшемдері. 16. Ағаш құрылымдардың бөлшектерінің конструкциялары. 17. Берілген пайдалы қазбаларды есепке алу тәртібі. 18. Қатты пайдалы қазбалар мен тау жыныстарының жіктелу белгілері. 19. Жүктерді қатарға салу тәсілдері. 20. Пайдалы қазбалар мен тау жыныстарының сыртқы айырмашылығы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Жабдыққа қызмет көрсету және баптау	Дағды 1: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету	Машықтар:
		2 разряд 1. Қызмет көрсетілетін жабдықтар мен механизмдердің жұмысындағы ұсақ ақауларды жою. 2. Шахталардың желдеткіш оқпандарын, ағаш құбырларды, траптарды, люктерді, баспалдақтарды, сөрелерді және тау-кен қазбаларының жүріс бөлімдерінің басқа да жайластыруларын қаптауға арналған бекітпе элементтерін дайындау және жөндеу. 3 разряд 3. Эстакадаларды, диспенсерлік қондырғыларды жабдықтау және жөндеу, Ашық тау-кен жұмыстарындағы ағаш ұстасы жұмыстары.
		Білімдер:
		2 разряд 1. Механизмдер мен жабдықтардың ақауларын жою әдістері. 3 разряд 2. Механизмдер мен жабдықтардың ақауларын жою әдістері. 3. Ағаш ұстасы құралдарымен қауіпсіз пайдалану ережелері.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Учаске шебері
	4	Тау-кен технигі
	2	Үйінділердегі түсіргіш
	2	Цементтеуші

11. Кәсіптің карточкасы «Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-002		
Кәсіптің атауы:	Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбаларды тазарту жұмыстары, пештерді, просектерді, гезенкаларды, борттарды, Лаваларды, монтаждау камераларын (қабаттарын) жүргізуге байланысты жұмыстар.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шұңқырларды бұрғылау 2. Қоршаудағы әлсіз жерлерді анықтау 3. Тұқымды союдан алу 4. Тазарту кенжарының төбесін нығайту	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Шұңқырларды бұрғылау			

	Дағды 1: Шұңқырларды бұрғылау кезінде гидромониторды басқару	Машықтар: 5 разряд 1. Массаның дизельді перфораторларынан басқа, өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, кареткалармен шпурлар мен Ұңғымаларды бұрғылау пневматикалық қолдаумен (көмір және тақтатас шахталарында-өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, кареткалармен және барлық типтегі перфораторлармен), электр бұрғыларымен және пневматикалық бұрғылармен бірге 35 кг-ға дейін. 2. Кенжардан Тау массасын қыру. 3. Өндірілген кеңістікті төсеу. 4. Тау-кен қазу машиналарын басқаруға көмек көрсету. 5. Қуаты 147,2 килловат (бұдан әрі-квт) 200 ат күші (бұдан әрі – а. к.) дейінгі электр және пневматикалық жетегі және дизельді қозғалтқышы бар гидромониторларды, тиеу, тиеу - жеткізу машиналарын, төсеу машиналарын, скреперлік жүкшығырларды, өздігінен жүретін шатыр жинау сөрелерін және жұмыста қолданылатын басқа да машиналар мен механизмдерді басқару, оларға техникалық қызмет көрсету (көмір және тақтатас шахталарында қозғалтқыштың қуатына қарамастан). 6. Бекіткіш және конвейер секцияларын жылжыту кезінде Суды қабатқа, гидрожүйеге айдау жөніндегі қондырғыларды басқару. 7. Тазарту кенжарларына (лаваларға, блоктарға, кіреберістерге) іргелес жатқан кенжарлар мен қазбалар аймағында жабдықтарды монтаждау, бөлшектеу, тасымалдау, жылжыту, орнату. 8. Тазарту кенжарларында тау-кен қазбаларында материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру. 9. Қызмет көрсетілетін жабдықты жанар-жағармай материалдарымен майлау және толтыру. 10. Тауашаларды тесу. 11. Люктерді ілу, бөрене үйінділерін салу. 12. Кенжар жабдықтарын жөндеуде су және ауа өткізгіш магистральдарды ұлғайту. 6 разряд 13. Салмағы 35 кг-нан асатын перфораторлармен (пневматикалық қолдаумен бірге), дизельді қозғалтқышы бар өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен (кареткалармен) шпурларды, Ұңғымаларды бұрғылау.

		Білімдер:
		5 разряд 1. Пайдалы қазбаны тазарту қазбасында қолданылатын жабдықтардың, машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың құрылымы, техникалық сипаттамалары, оларды қабылдау, сынау және күту ережелері; іске қосу және реттеу аппаратурасының жұмыс істеу принципі. 2. Қызмет көрсетілетін машиналарды монтаждау және бөлшектеу тәртібі. 3. Ауа құбырлары мен су құбырларын тарату схемасы. 4. Суару жүйелері. 5. Тау жыныстарының қасиеттері тау-кен қазбаларын игерудің қолданылатын жүйелері. 6. Бағыттар бойынша тау-кен қазбаларын игеруді жүргізу қағидалары. 7. Шпурларды ұтымды орналастыру схемалары. 8. Пайдалы қазбалар мен жыныстарды қабылдау әдістері және эрозияның негізгі схемалары. 9. Бекіткіштердің түрлері және кенжарды бекіту әдістері. 10. Тау-кен негіздері. 11. Шатырды бекіту және басқару, бұрғылау-жару жұмыстарының паспорттарын толтыру тәртібі мен мазмұны. 12. Әртүрлі жағдайларда көлденең және көлбеу қазбаларды жүргізу әдістері. 13. Жарылыс жұмыстарын жүргізу кезіндегі қауіпсіздіктің негізгі ережелері. 14. Кескіш құралды қайрау және толтыру сапасына қойылатын талаптар. 15. Қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдердің жұмысындағы ақаулардың түрлері, оларды анықтау және жою тәсілдері. 16. Электрослесарь дело (3-разрядты электрослесарь білімінің көлемінде). 6 разряд 17. Әр түрлі типтегі өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларының құрылымдық ерекшеліктері. 18. Пайдалы қазбаларды тазарту бойынша жұмыстарды жүргізудің ұтымды тәсілдері. 19. Қызмет көрсетілетін машиналарды басқару жүйесі. 20. Тау жыныстарының пайда болу сипаты, оларды игеру шарттары мен мүмкіндіктері. 21. Электротехника, геология, қатты пайдалы қазбалар кен орнын барлау негіздері. 22. Пайдаланылған газды бейтараптандырғыштардың құрылысы мен пайдалану қағидалары; жарылыс жұмыстарын жүргізу қағидалары мен тәсілдері. 23. Қызмет көрсетілетін машиналардың майлау, қоректендіру, момент түрлендіргіштерін, трансмиссиясын, қозғалтқыштарын және басқа да тораптарын салқындату жүйелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Қоршаудағы әлсіз жерлерді анықтау	Дағды 1: Кенжардағы жұмыстардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		5 разряд 1. Кенжарды тексеру және оны қауіпсіз күйге келтіру, кенжардың топырағын жоспарлау. 2. Кенет тау-кен массасы мен газдар шығарындыларының алдын алу. 6 разряд 3. Тау массасының құлауының және қабаттардан газдардың жарылуының алдын алу.

		Білімдер:
		5 разряд 1. Бүйірлік жыныстардың қасиеттері және қабаттың құрылымы: кливаж, жарықшақтық, сығу, тау жыныстарының қабаттарының болуы, жалған шатыр, қатты қосындылар, кенеттен шығарындылар мен тау соққыларына бейімділік, пайдаланылған қабаттың газдың көптігі. 2. Шатырды басқарудың әртүрлі әдістерін қолдану шарттары. 6 разряд 3. Кенжарды бекітудің әртүрлі әдістері. 4. Өндірілген кеңістікті төсеу әдістері және бетбелгі материалдары туралы негізгі мәліметтер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тұқымды союдан алу	Дағды 1: Тау жыныстарын джекаммермен жою	Машықтар:
		5 разряд 1. Тау-кен массасын әртүрлі тәсілдермен жинау, тиеу және жеткізу. 6 разряд 2. Лигнитті (қоңыр көмірді) жұмсақ және көлбеу қабаттарда джекаммерлермен қазу. 3. Қуаты 147,2 квт (200 а.к.) жоғары дизельді қозғалтқышы бар тиеу-жеткізу машиналарымен Тау массасын тиеу және жеткізу.
		Білімдер:
		5 разряд 1. Кенжардан тау-кен массасын жинау әдістері. 6 разряд 2. Дизельді қозғалтқышы бар тиеу-жеткізу машиналарының құрылғысы, техникалық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Тазарту кенжарының төбесін нығайту	Дағды 1: Кенжардың шатырын полимерлі ерітіндімен құю	Машықтар:
		5 разряд 1. Шатырды бекіту және басқару паспортына сәйкес уақытша және тұрақты бекітпе салу, шатырды отырғызу, от жағу және тасымалдау. 2. Қыңыр, аралық тіректерді орнату. 3. Палубаны төсеу. 4. Бекіткіш материалдар мен жабдықтарды кенжарға штректен жеткізу, оларды кенжарға салу, тазарту кенжарынан штрекке беру. 6 разряд 5. Тазарту кенжарының төбесін нығайту және онымен полимерлі материалдармен түйісу. 6. Металл тордан жасалған икемді ендендерді монтаждау, тірек арқалықты жылжыту және тар ұстағыш комбайндардың жұмысы кезінде роликтерді қайта реттеу. 7. Арнайы шұңқырлы бекіткіштердің тіректерін жылжыту. 8. Тазарту кенжарларына іргелес қазбаларда конвейерлерді ұлғайту және қысқарту.

		Білімдер:
		5 разряд 1. Орман сорттары және металл тіректердің өлшемдері. 2. Құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелері. 6 разряд 3. Шатыр жыныстарын нығайту үшін қолданылатын полимерлі материалдардың түрлері мен қасиеттері, оларды өңдеу ережелері. 4. Металл торлардан икемді едендерді орнату технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Учаске шебері
	4	Тау-кен технигі
	2	Үйінділердегі түсіргіш
	2	Цементтеуші
12. Кәсіптің карточкасы «Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы»:		
Топтың коды:	8113-2	
Қызмет атауының коды:	8113-2-005	
Кәсіптің атауы:	Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазбаларды жұмыс жағдайында ұстау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Рельсті жолдарды төсеу және жөндеу жұмыстары 2. Тау-кен қазбаларын бекітуді қамтамасыз ететін екінші реттік жабдықтың ақауларын жою жөніндегі жұмыстар
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою
Еңбек функциясы 1: Рельсті жолдарды төсеу және жөндеу жұмыстары		

	Дағды 1: Рельсті жолдарды жұмыс күйінде ұстау	Машықтар: 2 разряд 1. Тау-кен қазбаларында уақытша рельсті жолды төсеу. 2. Рельс жолының секцияларын алу немесе көтеру. 3. Тау-кен қазбаларын қолмен немесе механикаландырылған құралдың көмегімен игеру. 4. Жеке шпалдар мен рельстерді ауыстыру. 5. Шпалдарды балластпен себу және ұру. 6. Су төгетін ойықтарды орнату және қалпына келтіру. 7. Бағыттамалық бұрмалардың, соқыр қиылыстар мен плиталардың, айналмалы шеңберлердің, крестовиналардың жекелеген бөлшектерін ауыстыра отырып, бөлшектеу, тазалау, жөндеу. 8. Жол төсеу орындарын балластпен толтыру. 9. Рельстерді дайындау: пресспен иілу, ұштарын кесу, тесіктерді бұрғылау. 10. Шпалдарды, рельстерді, барларды, балдақтарды, жолақтарды, қажетті материалдар мен құралдарды тасымалдау. 11. Қызмет көрсетілетін учаскедегі жолдың жай-күйін тексеру және айналып өту. 12. Болтты буындарды көтеру, балдақтарды ұру, жолды шаблонмен тексеру. 13. Жолдың жөнделетін учаскесінде, қозғалыс үшін қауіпті жерлерде қоршаулар мен ескерту белгілерін орнату. 3 разряд 14. Шаблондар мен ватерпастарды қолдана отырып, белгіленген бейін бойынша тау-кен қазбаларында тұрақты рельсті жолды төсеу. 15. Көлік құралдары мен қазбалардың өлшемдеріне сәйкес тау-кен қазбасындағы жол төсемінің бағыты. 16. Балласттың орналасуы. 17. Шпалдарды, штангаларды төсеу. 18. Рельстерді тігу. 19. Рельс жолдарының бөліктерін штангалар мен болт қосылыстары арқылы қосу. 20. Өткізгіш секіргіштерді орнату. 21. Бағыттамалық бұрмаларды, соқыр қиылыстар мен плиталарды, айналмалы шеңберлерді, кресттерді құрастыру және төсеу, оларды рельс жолдарымен жалғау. 22. Жолды төсеудің дұрыстығын тексеру. 23. Бекіту элементтерін дайындау және аралық Жақтауларды орнату, бекітпенің барлық түрлерінің жеке жақтаулары мен элементтерін ауыстыру.

		Білімдер:
		2 разряд 1. Уақытша рельсті жолдарды орнатуға және жөндеуге, бағыттамалық бұрмаларды, соқыр қиылыстарды, плиталарды, кіреберістерді және айналмалы шеңберлерді төсеуге қойылатын техникалық талаптар. 2. Рельс жолының өлшеуішін тексеруге арналған шаблондар мен басқа құралдарды пайдалану құрылғысы мен ережелері. 3. Жолды балластирлеу үшін қолданылатын материалдардың түрлері мен қасиеттері. 4. Рельстердің, бағыттамалардың, соқыр қиылыстардың, шпалдардың және басқалардың түрлері. 3 разряд 5. Рельс жолын төсеуге, орнатуға және жөндеуге, бағыттамалық бұрмаларды, айналмалы шеңберлерді, кресттерді, соқыр қиылыстарды, плиталарды төсеуге және тау-кен қазбаларын бекітуге қойылатын техникалық талаптар. 6. Дөңгелектерде және көлбеу қазбаларда рельсті жолды төсеу ережелері. 7. Жол учаскелері қисықтарының рұқсат етілген еңістері мен радиустары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Тау-кен қазбаларын бекітуді қамтамасыз ететін екінші реттік жабдықтың ақауларын жою жөніндегі жұмыстар		

	Дағды 1: Тау-кен қазбасын жұмыс күйінде ұстау	Машықтар: 2 разряд 1. Жолды және суағар ойығын бөгде заттардан тазарту. 2. Қазбалардың бүйірлері мен шатырларын қатайту. 3. Тұқымды жинау. 4. Бекініс үшін бос орындар. 5. Вагонеткаларды тұқыммен орау және борозды айналдыру. 6. Секіргіштерге арналған ағаш кесуді дайындау. 7. Секіргіштердің барлық түрлерін салу және жөндеу. 8. Қазбаларды кеңейтпей өлшеу станцияларын, кроссингтерді орнату және жөндеу. 9. Еңкейту бұрышы бар тау-кен қазбаларының жүріс бөлімдерінде желдеткіш есіктерді, ағаш қалқандарды, палубаларды, тақтатас тосқауылдарды, траптарды, сөрелерді, люктерді, баспалдақтар мен қоршауларды дайындау, орнату және жөндеу 45 градусқа дейін. 3 разряд 10. Тау-кен қазбаларын бекіту және өтеу. 11. Престердегі металл бекіту элементтерін қалпына келтіру. 12. Көмір және жыныс бункерлерін тазалау. 4 разряд 13. Көлденең және көлбеу тау-кен қазбаларын жоба бойынша жарықта 20 м2 дейінгі қимамен ескі бекітпені толық алып тастай отырып, тау жыныстарын шығара отырып немесе қазба қимасын джекаммер көмегімен, жарылғыш тәсілмен немесе қолмен кеңейте отырып, және барлық түрдегі және типтегі жаңа бекітпені орната отырып қайта бекіту. 14. Шұңқырларды бұрғылау. 15. Жақтаулардың үстіне от жағу. 16. Бөшкелер мен шурфтарды мұздан тазарту. 17. Зумпфтар мен су жинағыштарды тазалау. 18. Жер асты машинасының қазбаларының топырағын дамыту. 19. Қолданылатын машиналарға қызмет көрсету және олардың жұмысындағы ұсақ ақауларды жою. 20. Қазба үйінділерінің орындарын бөлшектеу және бекіту. 21. Тау-кен қазбаларының жыныстарын полимерлі материалдармен нығайту. 5 разряд 22. Көлденең және көлбеу тау кен қазбаларын жоба бойынша жарықта қимамен қайта бекіту 20 м2-ден жоғары, бекітпелердің барлық түрлерін тұрғызатын түйіспелер, камералар. 23. Тік оқпандарда, басқа да тік қазбаларда және оқпандардың кеніш аулаларымен түйіскен жерінде ескісін алып тастау және жаңа бекіткіш тұрғызу. 24. Бөшкелерде балғамен және бетон мен жынысты қолмен бөлшектеу. 25. Бекіткішті, арматураны, ауа және су төгетін ставкаларды жөндеу, кабельдерді ілу және тік тау-кен қазбаларындағы басқа да жұмыстар кезінде сақтандырғыш сөрелерді монтаждау және бөлшектеу. 26. Бетон бекіткішін жөндеу. 27. Үйінді бойынша тау-кен қазбаларын қайта бекіту. 28. Лигнитті (қоңыр көмір) және тау жыныстарын, тау-кен қазбаларының бүйірлері мен шатырларын игеру, бекіткіштерді орнату кезінде қолданылатын машиналарды басқару.

		Білімдер:
		2 разряд 1. Шахта бекіткішінің негізгі түрлері; бекініс үшін бос орындарды еркелету және қатайту элементтерін орнату ережелері мен тәртібі. 2. Кабельдік және байланыс желісімен жұмыс істеу ережелері. 3. Су төгетін ойықтардың түрлері, жүргізу және бекіту тәсілдері. 4. Конструкциялардың түрлері және желдету секіргіштерінің, есіктердің, тақтатас тосқауылдарының, кроссингтердің мақсаты. 5. Тау-кен қазбаларының жүріс бөлімшелерін жабдықтау ережесі. 3 разряд 6. Ағаш бекіткіш элементтерінің әртүрлі құлыптау қосылыстарының мақсаттары. 7. Тау қысымы және оның көріну сипаты туралы негізгі ұғымдар. 8. Жеке рамалар мен бекіту элементтерін ауыстырудың ережелері мен ұтымды әдістері. 9. Жөнделетін тау-кен қазбасын бекіту паспортын ұстау және толтыру тәртібі. 4 разряд 10. Тау-кен қазбаларында жөндеу жұмыстарын жүргізуге арналған техникалық шарттар; тау-кен қазбасының бағытын тексеру үшін маркшейдерлік белгілерді пайдаланудың мақсаты мен тәртібі. 11. Қолданылатын бекітпенің типтік өлшемдері, түрлері және оны жөндеу тәсілдері. 12. Қолданылатын механизмдердің, құралдардың, құрылғылардың құрылысы және олармен жұмыс істеу ережелері. 13. Еңіс бұрышы 45 градустан асатын тау-кен қазбаларындағы сөрелерді, мұзды, баспалдақтарды орнату және жөндеу. 14. Үйінділерді бөлшектеу әдістері мен ережелері. 15. Жыныстарды бекіту үшін қолданылатын полимерлі материалдардың түрлері мен қасиеттері, оларды өңдеу ережелері. 5 разряд 16. Тік тау-кен қазбаларын бекіту және нығайту түрлері. 17. Бекіткішті қалпына келтіру әдістері. 18. Тау-кен қазбаларында бетон жұмыстарын жүргізу тәртібі. 19. Үйінділерді бөлшектеу әдістері мен ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою	Дағды 1: Қызмет көрсетілетін жабдықты жөндеу	Машықтар:
		1. Жол сигналдарын жөндеу. 2. Біліктілігі анағұрлым жоғары тау-кен қазбаларын жөндеу бойынша тау-кен жұмысшысының басшылығымен жұмыстарды орындау. 3. Жұмыс барысында қолданылатын механизмдер мен құрылғыларға техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу.
		Білімдер:
		1. Шахта көлігіндегі сигнал беру жүйелері және жол сигналдары мен белгілерін орнату ережелері. 2. Қолданылатын машиналар мен механизмдердің құрылымы, техникалық сипаттамалары және пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Учаске шебері	
	4	Тау-кен технигі	
	2	Үйінділердегі түсіргіш	
	2	Цементтеуші	
13. Кәсіптің карточкасы «Тау- кен үңгушісі»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-022		
Кәсіптің атауы:	Тау- кен үңгушісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тау- кен үңгушісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбаларды жерасты тәсілімен өндіруді қамтамасыз ету үшін тау-кен қазбаларын қазу бойынша жұмыстар кешенін жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Көлденең, көлбеу және тік тау-кен қазбаларын қазу бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау 3. Тау-кен қазбаларын қазу бойынша қорытынды жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орындарын жабдықтауды және дайындауды ұйымдастыру	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырлардың қабыршақтануын тексеру, ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау. 4. Жүргізіліп жатқан қазбаның бекітпесін жөндеу, қазбаны төгілген тау жыныстарынан тазарту.	

		Білімдер:
		1. Маршрут наряды. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Жұмыстағы ақаулардың түрлері қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтар және оларды жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Көлденең, көлбеу және тік тау-кен қазбаларын қазу бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Дизельді қондырғылардан басқа, өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, салмағы 35 кг (пневматикалық қолдаумен бірге) перфораторлармен, электр бұрғыларымен және пневматикалық бұрғылармен шпурлар мен Ұңғымаларды бұрғылау. 2. Аспалы бұрғылау жабдығымен өнімділігі сағатына 60 м3 дейінгі тиеу машиналарын қолдана отырып, тау-кен массасын тиеу және шпурларды бұрғылау жөніндегі жұмыстарды орындау. 3. Тау-кен қазбаларын ұңғылау: джекаммерлерді, пневмоломдарды қолдана отырып; жарылғыш және гидравликалық тәсілдермен; қолмен. 4. Жарылған жыныстың (топырақтың) дамуы. 5. Тау-кен массасын кен түсіруге немесе вагонеткаларға қапсыру. 6. Кенжар аймағында тау-кен массасын тиеу, тиеу-жеткізу машиналарымен және қолмен көлік құралдарына тиеу және жынысты қазба кеңістігіне лақтыру (қалау). 7. Электрлік тиеу, тиеу-жеткізу машиналарын басқару және пневматикалық жетекпен және дизельді қозғалтқышпен, шамадан тыс жүктегіштермен, гидромониторлармен, скреперлік лебедкалармен. 8. Ұңғыма комбайндарын басқаруға қатысу. 9. Көлденең және көлбеу қазбаларда бекітпелердің барлық түрлерін салу. 10. көлденең қимасы 20 шаршы метрге дейінгі қисық сызықты контур қазбаларында құрама түтікшелі, блокты және бетонды бекіткіштерді тұрғызу. 11. Қалыптарды орнату және бөлшектеу, арматураны орнату. 12. Жарылыс жұмыстарынан кейін тау-кен массасын суару. 13. Уақытша бекіткішті бөлшектеу және жөндеу. 14. Тұрақты және уақытша рельсті жолдарды төсеу және алу. 15. Құрастыру, бөлшектеу, тасымалдау, жылжыту, конвейерлерді, торларды, жылытқыштарды, құбырларды салу және қысқарту. 16. Тік қазбалар мен оқпандарды үңгілеу кезінде оқпандардағы және атыс полктеріндегі жүру бөлімшелерінің құрылғыларына қызмет көрсету. 17. Сөрелерді, бесіктерді, кергіш Жақтауларды жылжыту және бекіту. 18. Туннельдерде әртүрлі диаметрлі құбырларды төсеу, оларды бетондау және буындарды тығыздау арқылы оқпандарда ілу. 19. Кессондардағы темірбетонды шлюз камераларының құрылғысы. 20. Ұңғыма кешендерін монтаждау және бөлшектеу. 21. Кенжар жабдықтарын монтаждауға, бөлшектеуге және жоспарлы-алдын ала жөндеуге қызмет көрсету және қатысу.

		Білімдер:
		1. Тау жыныстарының қасиеттері және олардың беріктігі бойынша жіктелуі. 2. Механикаландырылған құралмен және қолмен тау жыныстарын игеру ережелері мен тәсілдері. 3. Көлденең, көлбеу және тік қазбаларды жүргізу тәсілдері. 4. Тау-кен қазбаларының қимасының нысандары; тұрақты және уақытша бекіткіштердің түрлері, оларды салу тәсілдері. 5. Полимерлердің түрлері мен қасиеттері материалдар, олармен жұмыс істеу ережелері, оларды қолдану тәсілдері. 6. Арнайы ерітінділердің қасиеттері және оларды айдау әдістері. 7. Тау-кен қазбаларын қазу кезінде қолданылатын жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережесі. 8. Арматураны құрастыру және орнату ережелері мен әдістері. 9. Тасымалдау жолдарының құрылысы, бағыттамалық бұрмаларды бөлу және төсеу тәсілдері, жолдың бейінін тексеру. 10. Аспалы жабдықтың өлшемдері. 11. Құбырларды төсеу, бекіту әдістері. 12. Бұрғыларды, тәждерді, олардың пішіндері мен өлшемдерін қайрау және толтыру сапасына қойылатын талаптар. 13. Жарылыс жұмыстарын жүргізу ережелері. 14. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тау-кен қазбаларын қазу бойынша қорытынды жұмыстарды орындау	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру, жеткізу, тиелген вагондарды электровоздардың, жүкшығырлардың көмегімен немесе қолмен кенжар аймағында орау және бос вагонеткаларды орау. 2. Тау-кен қазбаларын үйінді бойымен үңгілеу. 3. Кенжар маңындағы тау-кен қазбаларын осланстау. 5. Кенжар аймағында тау жыныстарын полимерлі материалдармен нығайту.
		Білімдер:
		1. Құрылғы және пайдалану ережелері тау-кен қазбаларын қазу кезінде қолданылатын жабдықтар, машиналар мен механизмдер. 2. Тасымалдау жолдарының құрылысы, бағыттамалық бұрмаларды бөлу және төсеу тәсілдері, жолдың бейінін тексеру. 3. Кенжар аймағында материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру және жеткізу ережелері мен тәсілдері. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Электротехника және металл технологиясының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдыларының болуы Типтік практикалық мәселелерді шешу	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Бұрғылаушы	
	2	Жарғыш	
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері	
14. Кәсіптің карточкасы «Тау-кен қазу машиналарының машинисі»:			
Топтың коды:	8113-4		
Қызмет атауының коды:	8113-4-001		
Кәсіптің атауы:	Тау-кен қазу машиналарының машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тау-кен қазу машиналарының машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тау-кен қазу машиналарын: өндіру және үңгілеу комбайндарын, қазу агрегаттарын, оның ішінде автоматтандырылған және бағдарламалық басқарумен, струговых қондырғылармен, врубовых машиналармен басқару.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тау-кен қазу машиналарын жылжыту кезінде тірек, көлбеу, тірек тіректерді монтаждау, бөлшектеу 2. Тау-кен қазу машиналарына техникалық қызмет көрсету 3. Ұңғыма маршрутына сәйкес пайдалы қазбаларды алу процесін жүргізу 4. Тау-кен қазу машинасын басқару	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою	
Еңбек функциясы 1: Тау-кен қазу машиналарын жылжыту кезінде тірек, көлбеу, тірек тіректерді монтаждау, бөлшектеу	Дағды 1: Тау-кен қазу машиналарын кедергісіз басқару	Машықтар:	
		5-6 разряд 1. Қалқанды кенжарға отырғызу процесінде гидрленген бекітпе, ілмек және агрегат торының секциясының мінез-құлқын бақылау. 2. Гидродомкраттардың көмегімен тіреу арқалықтары мен бұрандалы қондырғылардың жетек бастарын бекіту, жылжыту және оларды жаңа жерге бекіту. 3. Аралық және көлбеу тіректерді орнату, машинаның қозғалысына кедергі келтіретін тіректерді қағу және орнату, машина жолын тазалау. 4. Тірек тірегін орнату және қайта құру. 5. Тау-кен техникалық талаптары мен тау-кен геологиялық жағдайларына байланысты әр түрлі ағаш кесетін машиналармен әр түрлі ағаш кесу, жоғарғы "кутканы" әр түрлі тәсілдермен кесу.	

		Білімдер:
		5-6 разряд 1. Қызмет көрсетілетін жабдықты монтаждау, бөлшектеу және жөндеу бойынша жұмыстарды жүргізудің қойылатын талаптары мен тәртібі. 2. Қолданылатын электр жабдығының құрылымы мен сипаттамасы. 3. Жерге қосу құрылғысы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Тау-кен қазу машиналарына техникалық қызмет көрсету	Дағды 1: Тау-кен қазу машиналарын техникалық жарамды күйде ұстау	Машықтар:
		5-6 разряд 1. Тау-кен қазу машиналарының тораптары мен бөлшектерін майлау, турбомуфталар мен май станцияларына майдың деңгейін тексеру және толтыру, машиналарды сынау. 2. Тістерді, клевактарды, кескіштерді, пышақтарды тексеру және ауыстыру. 3. Шатырдың, кабельдердің, құбырлардың, шлангтардың, тиеу механизмдерінің жағдайын тексеру.
		Білімдер:
		5-6 разряд 1. Жекелеген бөлшектер мен тораптардың тозу мерзімі. 2. Майлау материалдарының түрлері, бекіткіштің гидрожүйелерінің эмульсиялары және қызмет көрсетілетін машиналар, оларды толтыру үшін қажетті мөлшер. 3. Қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдерді майлау жүйелері. 4. Тістерді, клевактарды, кескіштерді, пышақтарды толтыру және қайрау сапасына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Ұңғыма маршрутына сәйкес пайдалы қазбаларды алу процесін жүргізу	Дағды 1: Пайдалы қазбаны қазудың (кесудің) дұрыс бағытын және қазбаны жүргізуді қамтамасыз ету	Машықтар:
		5-6 разряд 1. Пайдалы қазбаны қазудың (кесудің) дұрыс бағытын және қазбаны жүргізуді қамтамасыз ету. 2. Жұмыс процесінде атқарушы органды реттеу. 3. Тартқыш және сақтандырғыш арқандардың немесе тартқыш тізбектің жағдайын тексеру және жұмыс процесінде бақылау. 4. Суару жүйесін, қауіпсіздік лебедкаларын және май станцияларын басқару.
		Білімдер:
		5-6 разряд 1. Шатырды бекіту және басқару паспортын толтыру тәртібі мен мазмұны. 2. Тау жыныстарының қасиеттері және олардың пайдалы қазбаларды алу кезіндегі мінез-құлқы. 3. Тау-кен, электротехника және гидравлика негіздері. 4. Шаңсорғыш және суару жүйелері. 5. Тау-кен қазу машиналарының құрылғысы және техникалық сипаттамалары: агрегаттар, өндіру және ұңғыма комбайндары, струговых қондырғылар, врубовых машиналар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Тау-кен қазу машинасын басқару		

	Дағды 1: Тау-кен қазу машинасын апатсыз басқару	Машықтар:
		5 разряд 1. Жұмыс процесінде тау-кен қазу машинасын бұру, монтаждау, бөлшектеу, Түсіру (көтеру) және айдап өту. Жұмыс соңында машинаны қауіпсіздік тіректерімен және оның үстіндегі шатырмен бекіту. 2. Комбайнды өз бетімен союдан союға айдау. 6 разряд 3. Оларды жөндеу бойынша жұмыстарды өз бетінше орындай отырып, қазу агрегаттарын, өндіру және үңгілеу комбайндарын басқару.
		Білімдер:
		5 разряд 1. Тау-кен қазу машинасын басқару ережелері. 6 разряд 2. Комбайнның ақаулықтарын жою ережелері мен тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою	Дағды 1: Жабдықтың жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар:
		5 разряд 1. Жұмыс барысында тау-кен қазу машиналарының, механизмдердің және басқа жабдықтардың ақауларын анықтау және жою. 2. Қызмет көрсетілетін машиналарды, агрегаттарды, жабдықтар мен жекелеген бөлшектер мен тораптарды жылжытумен, тиеу және түсірумен басқа жабдықтарды монтаждау және бөлшектеу бойынша жоспарлы-алдын алу жөндеулері.
		Білімдер:
		5 разряд 1. Тораптар мен механизмдерді тексеру тәртібі. 2. Жабдықтағы ақауларды жою әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Көмір өндіру жөніндегі техник
	4	Тау-кен технигі
	4	Тау-кен технигі
	2	Араластырғыш және араластырғыш мотористі
	2	Металды алу жөніндегі жуу аспабының мотористі
	2	Үйінділердегі түсіргіш
15. Кәсіптің карточкасы «Қопару балғасымен жұмыс жасайтын кенгер»:		
Топтың коды:	8113-1	
Қызмет атауының коды:	8113-1-009	
Кәсіптің атауы:	Қопару балғасымен жұмыс жасайтын кенгер	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Қопару балғасымен жұмыс жасайтын кенгер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қоңыр көмірді (қоңыр көмірді) джекаммермен жасау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Көмір өндіру 2. Джекаммерлердің, көмір араларының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Көмір өндіру	Дағды 1: Қоңыр көмірді (қоңыр көмірді) джекаммермен жасау	Машықтар:	
		1. Тазарту кенжарлары мен гезенкаларда, просекаларда, тік және тік еңіс құлау қабаттарындағы штректерде джекхаммермен көмір әзірлеу. 2. Көмір мен тау жыныстарын сындыру, ірі кесектерді сындыру, көмір мен тау жыныстарын өткізу. 3. Еден және еден құрылғысы. 4. Балғамен немесе көмір арамен "кесектерді" кесу.	
		Білімдер:	
		1. Бүйірлік жыныстардың қасиеттері және қабаттың құрылымы: кливаж, жарықшақтық, көмірді сығу, тау жыныстарының қабаттары мен жалған шатырдың болуы, қатты қосылыстардың болуы, кенеттен шығарындылар мен тау соққыларына бейімділік.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Кенжарды бекіту	Машықтар:	
		1. Кенжарды бекіту паспортына сәйкес бекіту. 2. Деформацияланған бекітпені ауыстыру.	
		Білімдер:	
		1. Кенжарды бекіту түрлері мен әдістері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Джекаммерлердің, көмір араларының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою	Дағды 1: Джекхаммерді жөндеу	Машықтар:	
		1. Шлангты балғамен үрлеу және бекіту. 2. Шыңдар мен кескіштерді, икемді шлангтарды ауыстыру; джекаммерлердің, көмір араларының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою.	
		Білімдер:	
		1. Джекпоттардың құрылысы және пайдалану ережелері. 2. Балғалар, көмір аралары. 3. Олардың жұмысындағы ақауларды жою әдістері. 4. Көмір алу әдістері. 5. Шатырды бекіту және басқару паспортын толтыру тәртібі мен мазмұны.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Өткізгіш	
	3	Жерасты тау-кен жұмысшысы	
	2	Бекіткіш	
	2	Агломератчик	
16. Кәсіптің карточкасы «Таспа тазалаушы»:			
Топтың коды:	9114-0		
Қызмет атауының коды:	9114-0-001		
Кәсіптің атауы:	Таспа тазалаушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Таспа тазалаушы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тасымалдаушының айналасындағы тазалықты қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Кен шикізатын жинау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Кен шикізатын жинау	Дағды 1: Жабдықтардың айналасын таза ұстау	Машықтар:	
		1. Галерея алаңдарында және транспортер ленталарының астында көмір, кен шикізатын және басқа да сусымалы материалдарды жинау. 2. Салқындатқыш арықтардың астынан және жертөлелерден, сондай-ақ баспалдақ торларынан брикет үгіндісін жинау.	
		Білімдер:	
		1. Тасымалдаушылардың мақсаты мен құрылымы.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Жерасты тау-кен жұмысшысы
	3	Конвейер машинисі
	3	Жерасты қондырғыларының машинисі
	2	Араластырғыш және араластырғыш мотористі
	2	Металды алу жөніндегі жуу аспабының мотористі

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

17. Мемлекеттік органның атауы:

18. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

"Тау-кен өндіру және тау-кен металлургия кәсіпорындарының республикалық қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестіктері

Жоба жетекшісі:

Радостовец Н.В.

Телефон нөмірі: +7 (717) 268 96 01

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Индустриялық даму комитеті

Орындаушылар:

Сандыбаева А.Е., +7 (717) 264 85 38, an.sandybaeva@miid.gov.kz

19. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

20. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

21. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

22. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2023 г.

23. Бағдарлы қайта қарау күні: 31.12.2026 г.